

РЕЦЕНЗІЯ

**на освітню (освітньо-професійну) програму «Початкова освіта»
підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 013 Початкова освіта
у Державному вищому навчальному закладі
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Процес реформування сучасної української освіти обумовлює потребу в учителях нової формації, які володітимуть не лише високим рівнем професійної компетентності й професійної культури, але й прагненням та здатністю до роботи в умовах освітніх інновацій. Крім того, їх мають характеризувати розвинені творчі здібності, дослідницькі вміння, духовно-моральні цінності, широка ерудиція, ініціативність, конкурентоспроможність на світовому рівні, вільне орієнтування в інформаційних джерелах та цифрових гаджетах XXI ст., готовність до рефлексивної діяльності й постійного самовдосконалення, спроможність виховувати майбутнє покоління, здатне креативно мислити, нестандартно підходити до життєвих ситуацій, виявляти пізнавальну активність, ініціативу тощо.

Усе це окреслено в нормативних освітянських документах і знайшло своє віддзеркалення в місії ДВНЗ «ДДПУ» як освітнього, наукового та культурного осередку Сходу України, призначення якого полягає в реалізації державної інноваційної політики в галузі освіти, керуючись загальнолюдськими й національними цінностями, принципами демократії та Євроінтеграції, та створення умов для формування високоосвічених, конкурентоспроможних професіоналів з активною громадянською позицією – справжніх патріотів України! Місія повністю корелює з метою рецензованої освітньо-професійної програми «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта (далі – ОП) оскільки передбачає кінцевий результат – формування високоосвічених, конкурентоспроможних учителів початкових класів з активною громадянською позицією, патріотів України, розвиток у них готовності до професійної діяльності відповідно до основних положень Концепції Нової української школи, запитів ринку праці та трендів цифрового суспільства XXI століття, загальнолюдських і національних цінностей, принципів демократії та Євроінтеграції, спрямованої на формування та примноження інтелектуального, творчого і духовного потенціалу особистості здобувача початкової освіти, суспільне й економічне зростання регіону та країни.

Рецензована ОП спрямована на підготовку бакалавра з початкової освіти з термінами навчання: 3 роки 10 місяців (240 кредитів ЄКТС на базі повної загальної середньої освіти), 1 рік 10 міс. (120 кредитів – на основі ступеня молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) за умови визнання та перезарахування за попередньо здобутою освітою 120 кредитів ЄКТС), 2 р. 10 м. (180 кредитів – на основі ступеня молодшого бакалавра (молодшого

спеціаліста) за умови визнання та перезарахування за попередньо здобутою освітою 60 кредитів ЄКТС).

Рецензована ОП розроблена проектною групою працівників кафедр теорії і практики початкової освіти та природничо-математичних дисциплін та інформатики в початковій освіті з урахуванням вимог чинних стандартів («Стандарт вищої освіти України бакалаврського рівня вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта» (2021 р.), далі – Стандарт ВО)), «Державний стандарт початкової загальної освіти» (2000 р.), «Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти» (із дипломом молодшого спеціаліста)» (2020 р.) та Положення «Про освітні програми ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Наказ ДДПУ від 28.08.2020 № 463), вивчення та врахування досвіду відповідних ОП інших ЗВО, консультацій із науковою спільнотою, випускниками, потенційними роботодавцями, які підтвердили потребу підготовки фахівців цієї спеціальності.

Зміст ОП має чітко продуману і збалансовану структуру. Предметна область ОП (цілі, об'єкт, теоретичний зміст вивчення) чітко відповідає Стандарту ВО. Всі компетентності (інтегральна, загальні, спеціальні), освітні компоненти, програмні результати навчання підпорядковуються предметній області ОП та корелюють між собою («Матриця відповідності програмних результатів навчання освітнім компонентам освітньої програми», «Матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми»), а також з описом 6-го кваліфікаційного рівня НРК (узгодження-розподіл ЗК, ФК та ПРН за дескрипторами НРК: знання, вміння, відповідальність, автономність). Освітні компоненти (ОК), включені до ОП, тобто всі форми освітньої діяльності, що спрямовуються на досягнення результатів навчання та набуття визначених компетентностей (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, атестаційний іспит) становлять логічну взаємопов'язану систему теоретичного навчання та практичної підготовки і в сукупності надають можливості досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Безумовну перевагу ОП вбачаємо в практикоорієнтованому навчанні, що передбачає цикл педагогічної практичної підготовки майбутніх учителів загальним обсягом у 36 кредитів та охоплює 24 тижні упродовж 1–4 курсів, а також включення до практичної підготовки здобувачів роботу в інклюзивному класі.

Навчальний план підготовки бакалаврів повністю відповідає завданням освітньої професійної програми. Послідовність вивчення дисциплін, план та графік навчального процесу, перелік та обсяг нормативних та вибіркокових дисциплін відповідають структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта і покликані сприяти забезпеченню відповідності програмних результатів навчання запитам потенційних роботодавців (стейкхолдерів).

Позитивним аспектом ОП є її особливості, а саме:

1) поєднання діяльнісного та краєзнавчого підходів до формування професійної компетентності майбутнього бакалавра початкової освіти на основі системного введення до силабусів із базових і фахових дисциплін інтегрованих міждисциплінарних тематичних проєктів на краєзнавчому матеріалі Сходу України.

Вважаємо, що ця особливість ОП є вкрай важливою для формування національної свідомості, людської гідності, любові до рідної землі майбутніх учителів. Відповідно, робочою групою визначено спеціальна компетентність – СК-13, якою наскрізно пронизано всі базові та фахові дисципліни для отримання бажаного програмного результату – ПРН-16;

2) можливість внутрішньоукраїнської студентської кредитної мобільності відповідно до: Міжінституційної угоди між ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» та ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (2020 р.) та Міжуніверситетської угоди студентської академічної мобільності між ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» та Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського (2021 р.).

Важливим є той факт, що рецензована ОП оновлена в межах проєктів:

1. «Фінська підтримка реформи української школи» за сприяння Міністерства освіти і науки України (№ ЄС 405-074).

2. «Діяльнісний підхід у ЗВО» (Наказ МОН № 928 від 26.08.2021 р. «Про деякі питання впровадження освітніх компонентів (навчальних дисциплін, спецкурсів, модулів) з ігрових та діяльнісних методів навчання та розвитку» за ініціативи The LEGO Foundation. На підставі цього впроваджено освітній компонент «Навчання через гру» для формування професійних компетентностей майбутніх педагогів, сприяння професійному розвитку педагогів щодо застосування ігрових та діяльнісних методів навчання і розвитку в умовах Нової української школи.

Грунтовне ознайомлення з ОП «Початкова освіта» дозволяє зробити висновок про те, що представлена на рецензування ОП відповідає Положенню про освітні програми в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» і може бути рекомендована до використання у процесі підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта.

Рецензент:

Директор закладу

А.І. Погорелов

